

Január 6: Vízkereszt. (Epiphania.)

(Stációs-templom : Szent Péter baziilikája.)

Az ünnepkör második főünnepje az Epiphania, amelyet magyarul Vízkeresztnek vagy a Háromszentkirályok napjának is neveznek, de a magyar elnevezések nem fejezik ki eléggé az ünnep gondolatát. Egyike az Egyház legrégebbi ünnepeinek és eredetileg az Úr születésének volt az ünnepe, majd pedig a keleti Egyház keresztelési ünnepe lett. Mivel Keleten keletkezett, azért igazi megértéséhez a keleti nép gondolatvilágából kell két dolgot megértenünk. A keleti népek szeretik a pompát és ha egy király vagy nagy úr érkezett egy városba, nagy ünnepséggel fogadták és a király is roppant pompával vonult be, kitüntetésekkel osztogatott és hódolatot fogadott. Az ilyen látogatást nevezték : Theophánia vagy Epiphánia névvel — az Isten megjelenésének. Továbbá Keleten a menyegző több napon át tartó ünnepség volt, nagy lakomával. Úgy, hogy a keleti ember a másvilági életét sem tudta másként elképzelni, minthogy a «mennyeek országa» hasonló egy menyegzői lakomához.

Ez a két gondolat egyesül az Epiphánia ünnepére. Krisztus, a király, az Isten bevonul ma városába és megünnepli menyegzőjét Jegyesével ; erre mindnyájunkat meghív és naponként vidám lakomát ad az Eucharistiában. — Az Epiphánia ünnepségei január 6-án kezdődtek és három napon át tartottak. Közben a bölcsék imádasáról, Jézus megkereszteléséről a Jordánban és a kánaán menyegzőről szóló evangéliumot olvasták, mert ezek a keresztségre és az Eucharistiára vonatkoztak, melyet mind a három napon kiosztottak.

Mikor a római Egyház a IV. században átvette ezt az ünnepet keletről, akkor már az Úr születését december 25-én tartotta

meg és így lett ez az ünnep Krisztusnak, mint az örök királynak, az egész világ színe előtt való megnyilatkozása. Így azután a *Krisztus király régebbi ünnepe* is ez a nap, amelyen az Egyházzal együtt érző hívek igyekeznek elősegíteni, hogy Krisztus a mai pogányok közt is megjelenhessék, mint király és Isten. — A pogányokat a bölcsek képviselik, akik ma eljöttek hódolni a világ Megváltója előtt és ajándékol aranyat, tömjént és mirrhát vittek neki. A Szentírás csak bölcseknek nevezi és sem számukat, sem nevüket nem mondja meg. De a középkor jámbor gondolkozása királyoknak tette meg őket, mert adományaik szerint gazdagok voltak és talán a zsoltáros jövendölések beteljesedését látták bennök. (71. zsolt.) Az ajándékok számából már Szent Leó pápa arra következtet, hogy hárman voltak. A IX. században nevet is adnak nekik: Gáspár, Menyhért, Boldizsár. A három ajándékot jelképesen magyarázzák: az arany mutatja királyi hatalmát, a tömjén illata a főpapot illeti és a mirrha Krisztus szenvedésének és eltemetésének az előképe. Keleten az arany a király előtt hódolat volt, a tömjén és a mirrha az anyának és gyermekének szólt: az egyik jó illatot terjesztett, a másik szerintük a tejképzést segíti elő. És valószínű, hogy ez utóbbi az igazi jelentése az adományoknak. A liturgiában a secreta szerint ezek az adományok az Úr Jézust jelentik, akit ma ezeknek jelképe alatt átadunk és akit visszakupunk a misztériumban.

Az Epiphánia misztériumába belehelyezkedve: mi magunk vagyunk a «királyok», akik Krisztusnak hódolunk, a felajánlási menetben neki ajándékot viszünk és ezért viszonzásul az áldozati lakomában új fény és új öröm tölt el, hogy a csillagot követtük. Bárcsak tiszta lélekkel és értelemmel felfoghatnánk, amit ma így ünnepeltünk — imádkozza az Egyház is és kívánjuk magunk is.

Az Epiphánia ünnepét több szentelmény is gazdagítja. Ezek a következők:

a) *A vízszentelés* (Vízkereszt). Az Úr Jézus keresztségének emlékére Keleten a keresztség szentségének kiszolgáltatása volt ez a nap. A keresztkút vizéből hazavittek és jámbor módon használták. Ennek emlékére ma az egész Egyházban vizet szentelnek.

b) *A házszentelés*. Az ünnep vigíliáján sok helyen a pap ünnepléses menetben megy a családok otthonába és ott imádság után a ház helyiségeit a szenteltvízzel és tömjénnel megszenteli.

c) *A krétaszentelés*. Sok helyen szokás, hogy a pap a házszentelés alkalmával vagy pedig a család feje az ajtó fölé odairja a három király nevének kezdőbetűit és az évszámot:

19 † G. † M. † B. † 45.

A krétát, mellyel ezt felírják, szintén megszentelik.

Hogyan üljük meg a Vízkeresztet? 1. Adjunk hálát a kat. hitért, mely csillagként felragyogott a lelkünkben és Istenhez vezet. És egyúttal fogadjuk meg, hogy a három királyokhoz hasonló elhatározottsággal és áldozatkészséggel követjük e csillagot, a katolikus hitnek minden tanítását. 2. Ezen az élet-

utunkon mi is három ajándékot viszünk: az istenszeretet *aranyát*, az Imádság *tömjénjét* és az önmegtágadás, a bűnbánat *mírrháját*. 3. A liturgikus szokásokból kettőt megtartunk: viszünk haza szenteltvizet és sokszor használjuk, mint az Egyház szentelményét. Megáldatjuk házunkat és felírjuk G. † M. † B. nevét. 4. Ezen idő alatt kétszeresen buzgólkodunk az Egyház szándékának megfelelően a pogány missziók ügyéért. Imádkozunk — és adakozunk. Az Egyházzal való együttérzés kifejlesztésének hatalmas eszköze a missziókért való áldozatosság.

Bevonulásra. (Malach. 3, 1; Krón. I. 29, 12.)

Mé, megjött a Fejedelem, az Úr: királyság, hatalom és uralkodás ékesítik őt. (Zs. 71, 1.) Isten! add át ítélteledet a királynak, igazságot a király fiának. *V.* Dicsőség.

Könyörgés. Isten, ki a csillag vezérlete mellett a mai napon kinyilatkoztattad egyszülött Fiadat a pogányoknak, engedd kegyesen, hogy mi, kik téged már hitünk által ismerünk, magasztos színed látására is eljuthassunk. Ugyanazon a mi Urunk.

Szentlecke Izaiás próféta könyvéből. (60, 1-6.)

Kelj fel, ragyogj fel, Jeruzsálem, mert eljött a te világosságod, s az Úr dicsősége felragyogott fölötted. Mert Ime sötétség borítja a földet és homály a népeket, de fölötted felragyog az Úr, és dicsősége megnyilvánul rajtad. Népek jönnek majd világosságodhoz, és királyok a neked támadt fényességhez. Hordozd körül sze-

Introitus. (Malach. 3, 1; I. Par. 29, 12.)

Ecce, advénit dominátor Dóminus: et regnum in manu ejus, et potestas, et impérium. (Ps. 71, 1.) Deus, judicium tuum Regi da: et justitiam tuam Filio Regis. *V.* Glória Patri.

Oráció. Deus, qui hodie verna die Unigénitum tuum géntibus stella duce revelásti: concéde propítius; ut, qui jam te ex fide cognóvimus, usque ad contemplándam spéciem tuae celsitúdinis perducámur. Per eúndem Dóminum nostrum.

Lectio Isaiae Prophetae. (60, 1-6.)

Surge, illumináre, Jeruzsálem: quia venit lumen tuum, et glória Dómini super te orta est. Quia ecce ténebrae opérient terram, et caligo pópulos: super te autem oriétur Dóminus, et glória ejus in te vidébitur. Et ambulábunt gentes in lúmine tuo, et reges in splendóre ortus tui. Leva in circúitu óculos tuos, et vide:

medet, és lásd: Egybegyűlnek ők mindnyájan, tehozzád jönnek; jönnek fiaid a távolból, és hátukon hozzák leányaidat. Meglátod majd és felderülsz, szíved csodálkozik és kitágul, mivel majd hozzád tér a tenger özöne, és hozzád megy a nemzetek kincse. Elborít majd téged a tevék áradata, Mádian és Éfa dromedárja; valamennyien Sábából jönnek, aranyat és tömjént hoznak, s az Úr dicséretét hirdetik.

Átvonulásra. (Iz. 60, 6 és 1.) Mind eljönnek Sábából aranyat és tömjént hoznak, és az Úr dicséretét hirdetik. V. Kelj fel, ragyogj fel Jeruzsálem: mert az Úr dicsősége felragyogott fölötted.

Alleluja, alleluja! V. (Mt. 2, 2.) Láttuk az ő csillagát napkeleten és eljöttünk ajándékainkkal imádni az Urat. Alleluja!

✠ **A szent evangélium szakasza** Szent Máté szerint. (2, 1-12.)

Mikor megszületett Jézus a judeai Betlehemben, Heródes király napjaiban, íme, bölcsek jövének napkeletről Jeruzsálembé, mondván: Hol vagyon, aki született, a zsidók királya? mert láttuk csillagát napkeleten és eljöttünk imádni őt. Hallván pedig ezt Heródes király, megza-

omnes isti congregati sunt, venerunt tibi: filii tui de longe venient, et filiae tuae de latere surgent. Tunc videbis, et afflues, mirabitur et dilatabitur cor tuum, quando conversa fuerit ad te multitudo maris, fortitudo gentium venerit tibi. Inundatio camelorum operiet te, dromedarii Madian et Epha: omnes de Saba venient, aurum et thus deferentes, et laudem Domino annuntiantes.

Graduale. (Isai. 60, 6 et 1.) Omnes de Saba venient, aurum et thus deferentes, et laudem Domino annuntiantes. V. Surge, et illuminae, Jerusaleme: quia gloria Domini super te orta est.

Alleluja, alleluja. V. (Matth. 2, 2.) Vidimus stellam ejus in Oriente, et venimus cum muneribus adorare Dominum. Alleluja.

✠ **Sequentia sancti Evangelii secundum Matthaeum.** (2, 1-12.)

Cum natus esset Jesus in Bethleheme Juda in diebus Herodis regis, ecce Magi ab Oriente venerunt Jerosolymam, dicentes: Ubi est qui natus est rex Judaeorum? Vidimus enim stellam ejus in Oriente, et venimus adorare eum. Audiens autem Herodes rex, turbatus est, et omnis Jerosolyma

varodék és vele egész Jeruzsálem. És összegyűjtvén mind a papi fejedelmeket és a nép írástudóit, tudakozódék tőlük, hol kell a Krisztusnak születnie. Azok pedig mondák neki: Juda Betlehemében; mert így van megírva a próféta által: És te Betlehem, Júda földje, éppen nem vagy legcsekélyebb Júda nagyjai közt; mert belőled származik a vezér, ki kormányozni fogja népeket, Izraelt. Akkor Heródes titkon hivatván a bölcséket, pontosan megtudakolá tőlük az időt, mikor a csillag nekik megjelent. És elküldvén őket Betlehembe, mondá: Menjete, kérdezősködjete szorgalmasan a gyermek felől, és ha megtaláljátok, jelentsétek nekem, hogy én is elmenvén, imádjam őt. Kik, miután meghallgatták a királyt, elmenének. És íme, a csillag, melyet láttak vala napkeleten, előttük méne, míglen odaérkezvén, megállapodék a hely fölött, hol a gyermek vala. Amint pedig meglátták a csillagot, megörülének igen nagy örömmel. És bemenvén a házba, megtalálák a gyermeket anyjával Máriával, és leborulva imádkák őt. (Térdelhajtnak.) És megnyitván kincsesládáikat, ajándékokat adának neki, aranyat, tömjént és mirhát. És intéstkapván álmukban, hogy vissza ne menjenek Heródeshez; más úton térének vissza országukba.

cum illo. Et cóngregans omnes príncipes sacerdotum, et scribas pópuli, sciscitabátur ab eis, ubi Christus nascerétur. At illi dixerunt ei: In Bétlehem Judae: sic enim scriptum est per Prophétam: Et tu Bétlehem terra Juda, nequáquam mínima es in princípibus Juda: ex te enim éxiet dux, qui regat pópulum meum Israel. Tunc Heródes, clam vocátis Magis, diligénter didicit ab eis tempus stellae, quae apparuít eis: et mittens illos in Bétlehem, dixit: Ite, et interrogáte diligénter de púero: et cum invenéritis, renuntiáte mihi, ut et ego véniens adórem eum. Qui cum audissent regem, abiéruunt. Et ecce stella, quam viderant in Oriénte, antecédébat eos, usque dum véniens, staret supra, ubi erat Puer. Vidéntes autem stellam, gavísi sunt gáudio magno valde. Et intrántes domum, invenéruunt Púerum cum María matre ejus, (hic genuflectitur) et procidéntes adoravéruunt eum. Et apértis thesáuris suis, obtuléruunt ei múnera, aurum, thus, et myrrham. Et respónso accépto in somnis, ne redírent ad Heródem, per áliam viam revérsi sunt in regiónem suam.

Felajánlásra. (Zsolt. 71, 10-11.) Tarzisz királyai és a szigetek adományokat hozzanak: Arábia és Szába királyai ajándékokat hozzanak: és hódoljon előtte a föld minden királya, s legyen minden nemzet a szolgája.

Csendes imádság. Egyházad áldozati adományaira kérünk, Urunk, kegyesen tekints le, melyekkel már nem aranyat, tömjént és mirhát ajánlunk fel neked, hanem amit ezek az adományok jelentenek, azt áldozzuk fel és azt vesszük viszont magunkhoz, Jézus Krisztust, a te Fiadat, a mi Urunkat: Ki veled él.

Offertorium. (Psalm. 71, 10-11.) Reges Tharsis, et insulae múnera offerent: reges Arabum et Saba dona addúcent: et adorábunt eum omnes reges terrae, omnes gentes sérvient ei.

Secreta. Ecclesiae tuae, quaesumus, Dómine, dona propítius intuere: quibus non jam aurum, thus, et myrrha profértur; sed quod eisdem munéribus declarátur, immolátur, et súmitur, Jesus Christus Fílius tuus Dóminus noster: Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus.

Prefáció a vízkereszti, 561. l.

Áldozásra. (Mt. 2, 2.) Látuk az ő csillagát napkeleten és eljöttünk ajándékainkkal imádni az Urat.

Áldozás utáni imádság. Kérünk, add meg nekünk, mindenható Isten, hogy amit ünnepi áldozattal ünnepelünk, azt megtisztult lélekkel el is érheszük. A mi Urunk Jézus Krisztus.

Communio. (Mt. 2, 2.) Vídumus stellam ejus in Oriénte, et vénimus cum munéribus adoráre Dóminum.

Postcommunio. Praesta, quaesumus, omnipotens Deus: ut quae solémni celebrámus officio, purificátae mentis intelligéntia consequámur. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum.

A Szentcsalád ünnepe.

(Vízkereszt nyolcadába eső vasárnap. — Vízkereszt nyolcada alatt, ha más ünnep nem esik e napra, az ünnepről vesszük a misét. De a könyörgéshez, csendes imádsághoz és az áldozás utáni imádsághoz 2. és 3. helyen a 153—156. lapon levőket csatoljuk.)

A betlehemi jászol mellett fakadt a Szentcsalád tisztelete, ahol a kisdéd Jézus imáadására egybejövő pásztorok ott találták Szűz Anyját és nevelőatyját, Szent Józsefet is és a kis Jézusra